

Štíty

Štít je v boji velmi užitečný. Skvěle vás kryje před útoky a navíc vám snadno umožňuje současně krýt a útočit. Je přitom poměrně jednoduchý a levný na výrobu. Je velmi vhodný pro začátečníky.

Nejprve probereme důležité vlastnosti štítu.

Použitelnost - štít je při boji silně namáhán, proto musí být vyrobený z odolných, trvanlivých materiálů (viz níže). Nesmí být příliš těžký (přiměřená váha je 1-2 kg podle vaší síly) a musí být dobře upevněn k ruce (stažený popruh na předloktí, pevné držení dlaní), aby ho bylo možno plně ovládat. Příliš těžký a pomalý štít nebo štít, který vám vlaje kolem ruky, je v boji skoro k ničemu.

Bezpečnost - nárazy o štít nebo štítem (doufejme neúmyslné) jsou často vedeny značnou silou (schopnou klidně i vyrazit několik zubů či zlomit nos) a proto se přísně dodržuje několik bezpečnostních zásad: štít nemá žádné ostré rohy, má zaoblené (lépe polstrované) hrany a nic tvrdého či ostrého (hřebíky, nastřelovací svorky, šrouby, odstávající kus plechu) z něj netrčí. A to ani směrem dovnitř. O dlouhé šrouby se dá snadno roztrhnout ruka (šrouby seřízněte na úroveň matek). Také je velmi vhodné mít mezi vlastní rukou a deskou štítu polstrování (nejlépe cca 5 cm molitanu, případně karimatku).

Vzhled - štít není jen bojovou pomůckou, ale též podstatnou a viditelnou součástí kostýmu bojovníka. Používají se dva hlavní tvary: kruhový - vhodný pro vikinky, barbary, trpaslíky apod. (kruhové štíty mají i tu drobnou výhodu, že je mohou používat praváci i leváci) a erbový pro národy a kultury inspirované se v evropské středověké historii. Méně často potkáte méně obvyklé štíty (např. štíty Skurut-hai z Pána Prstenů). Některé tvary štítů nejsou použitelné kvůli rozměrovým limitům. Snad již překonaným zlem jsou obdélníkové štíty, jejichž majitelé nehledí na historickou či stylovou předlohu a jen se snaží maximálně využít povolené rozměry. Štít je vhodné patřičně vyzdobit. Je ideálním místem pro erb, symbol skupiny apod. Smajlík nebo fotka předního politika s nápisem "Klidně si bouchni." je sice vtipná, leč hrubě nestylová.

Rozměr - limity velikostí štítů jsou v současné době velmi různorodé. Můžete se potkat i s obrovskými štíty. Já osobně doporučuji menší štíty (erb do obdélníku 50x60 cm nebo do kruhu o průměru 55 cm). Ono totiž bojovat proti štítu je hrozná nuda. Lidi s nimi víceméně nelze zabít zepředu. Velké štíty jsou ale také hodně těžké a taky trochu svádí k nabíhání. Než po nich začnete šilhat, nejdříve si je půjčete a pořádně vyzkoušejte. Drobnějším osobám doporučuji nevyužívat maximální možné rozměry, ale spokojit se s menším štítem. Možná nebudete tak nesmrtelní, ale šerm s vámi bude mnohem zajímavější.

Držení - běžnější je tzv. jezdecké - přichycení štítu k lokti popruhem (pokud možno nastavitelným, aby ruku pevně přichytil ke štítu a dost širokým, aby neřezal) a držení rukou za rukojeť (pokud možno pevnou a pevně spojenou se štítem, aby bylo možné již malými pohyby zápěstí rychle natačet plochu štítu). Méně běžný (a používaný téměř jen u kulatých štítů) je tzv. pěstní držení, kdy je štít držen jen v jednom bodě uprostřed (např. vikingský štít). Rukojeť by ale měla být v rovinně desky štítu a ruka je chráněna kovovou puklicí. Takto držený štít lze vytrčit dopředu (držení v natažené ruce), kdy mnohem lépe kryje. Ale vyžaduje to nemalou sílu a výdrž a štít se též při úderu do plochy natačí podél osy rukojeti. Toto držení je též používáno u malých (průměr cca 40 cm) pěstních štítků, které mohou vřele doporučit (boj s nimi je aktivnější a zajímavější).

Další variantou je malý kruhový či oválný štítek, který má na dlani jen popruh a je nasazen na levé ruce, kterou současně používáte obouruční zbraň nebo luk.

Deska štítu

Zde je seznam různých možností seřazený dle použitelnosti.

Dřevěné laťky - dřevěné hranolky slepené k sobě a připevněné k dřevěnému či kovovému žebří (viz obrázek). Při pečlivém provedení a s kvalitním materiálem dobrá varianta. Navíc lze snadno dosáhnout zaobleného tvaru štítu.

Překližka - nejpoužívanější materiál. Pokud možno buková a ne ze smrku či borovice. Vhodná tloušťka je 8 mm, maximální tak 10 mm. Běžně koupíte jen velkou desku (tu vám na místě i rozřežou). Je to levné, ale musíte pořizovat hromadně. Jinak se poptejte v dílnách, kde se pracuje se dřevem, nebo objednejte polotovary z e-shopu.

Poměrně snadno lze sehnat použité cívky, na kterých se prodávají kabely, a které mají boky z překližkových kol. Jsou zadarmo, jen musíte zakrýt několik děr ve středu. Průměr 50 cm je ideální.

Karton - nejjednodušší, nejlevnější a překvapivě odolná varianta. Velmi vhodná pro slabší začátečníky, protože je štít docela lehký. Při dostatečné tloušťce kartonu (cca 5 cm) a pření straně vyztužené kobercem či jekorem vydrží několik let používání i u dospělých. Návod na jeho výrobu je podrobně popsán ve zvláštním souboru.

Laminát - z tlustšího laminátu lze vyrobit i štít, jen je třeba zpevnit konstrukci (typicky velmi silný drát do obvodu). Laminát je také dobrou variantou na výrobu puklice. Je to jedna z mála možností, jak vyrobit lehký pěstní štítek pro mladší a slabší bojovníky (klasická puklice z tlustého plechu činí štítek hodně těžký).

Kov - na štít LZE použít i ocelový či duralový plech, ale je třeba dobře vyřešit polstrování hran (minimálně ohnutí plechu a dvě hadice různých průměrů na sobě) a průběžně kontrolovat stav obalení, protože o ostré hry se nesmírně rychle ničí polstrování zbraní soupeřů.

Karimatka - viděl jsem i štíty z mnoha slepených vrstev karimatky a podobných materiálů. Musely být hodně tlusté (10-12 cm) a byly hodně drahé a lehké. Ale vydržely.

Jekor - více (cca 5-8) vrstev jekoru. Štít je ale docela těžký a není dokonale tuhý. Je také dražší kvůli velké spotřebě chemoprenu.

Nevhodné materiály: masivní dřevěná deska (je lepena z jednotlivých hranolků a bez žebra se snadno rozštípe, navíc je velmi těžká), dřevotříska (málo pevná a moc těžká), sololit (málo pevný, láme se, ve 2-3 vrstvách snad použitelný pro děti), kaširovaný papír (nic nevydrží), guma (málo pevná a moc těžká), různé plastové desky (lámou se).

Hrany a rohy štítu musí být zaobleny (poloměr rohů minimálně jako kovová padesátikoruna, hrany obruste do půlválce). Hrany překližky musí být alespoň potažené kobercovkou, jinak se tvoří ostré třísky. Hrany štítu musí být obaleny dalším materiálem, aby byly široké, oblé a trochu měkčí. Hlavně proto, aby se o ně neničilo polstrování soupeřů. Nejběžnější je navléct na hranu štítu podélně rozříznutou gumovou hadici (viz obrázek). K jejímu připevnění nepoužívejte hřebíky ani nastřelovací svorky - vytahují se a pak trčí ze štítu, ale jen malé (i 10mm) vruty s podložkami nebo i jen pásku.

Hadici můžete navíc obalit i mirelonem, ale mirelon musí být obalen páskou, aby něco vydržel. Takový štít je velmi ohleduplný ke zbraním soupeřů a též neublížíte při náhodném zásahu hranou štítu. Jen nevypadá tak hezky a mirelon je třeba často měnit.

Místo hadice lze využít podstatně hezčí a stylovější surovou kůži, jen výroba je trochu náročnější. Sám s tím nemám zkušenosti, ale návod lze dohledat na internetu.

Dobré polstrování hran štítu lze vyrobit i z jekoru - na štít nalepte chemoprenem z obou stran jekor, který bude přesahovat dřevo o 2,5-3 cm. Přesahující části neslepujte (lepidlo způsobuje ztvrdnutí), ale pevně je snýtujte nebo sešijte (viz obrázek vlevo - pod jekorem je vidět, kde

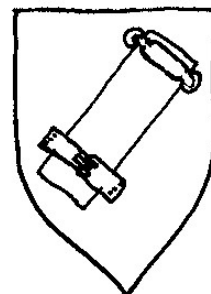
končí překližka). Pozor, jekor je třeba vyměnit, když začne být trvale ohnutý.

Držení štítu musí být pevné a pohodlné. U erbových štítů je držení pod úhlem (viz kresba). Důležité je umístění rukojeti i loketního popruhu. Prsty ani loket nesmí vyčnívat zpoza štítu (obě tato místa při zásahu dost bolí) a musí od sebe být tak daleko, aby byl popruh co nejvíce u lokte, ale aby bylo možné loket stále pohodlně ohnout (popruh nesmí omezovat pohyb paže).

Na rukojeť nepoužívejte různé "polotovary" jako zednická hladítka nebo rukojeti k nábytku (viz obrázek vlevo). Jsou malé a nepohodlně se drží. Též se často lámou.

Vhodné je vytvarovat rukojeť z železného plechu síly 2-3 mm a

pevně ji přišroubovat k desce (používejte nejlépe zápusťné šrouby do dřeva). V místě držení je plech třeba zesílit kusem dřeva, kůže apod. V obchodě s hutním materiálem si nechte uříznout kus pásoviny a zahýbejte ho ve svěráku. Dále je možné na rukojeť připevnit kryt chránící prsty (na obrázku vpravo).

Rukojeť musí být tak vysoká, aby se ruka nedotýkala desky štítu. Mezi deskou a klouby ruky musí být minimálně 1-2 cm mezera!

U štítu bez pevné desky (karton, jekor, karimatka) nebo v nouzi (zatím nemůžete sehnat vhodný kus kovu) lze rukojeť nahradit koženým (ne koženka, ta se trhá!) páskem či textilním popruhem (lépe zesíleným, aby se dobře držel), ale pak musí být deska štítu důkladně vypořstovaná molitanem i pod hřbetem ruky a pásek musí být těsný (drží ruku zabořenou do polstrování).

U lokte je štít přichycen co nejširším (aby neřezal) popruhem. Ideální je silnější (2 mm) kůže, případně pevný popruh (textilní vypadá lépe, syntetický víc vydrží). Jednodušší na výrobu je popruh s pevnou délkou, ale pak vám štít nesedí, když máte příliš málo či mnoho oblečení (bitva v červenci a v únoru). Lepší je zapínání na přezku (jako u pásu), které umožňuje ruku pevně stáhnout (obrázek vlevo). Méně použitelné je zapínání na plastovou přezku (zapínání batohů), které postupně povoluje a popruh se musí dotahovat nebo zapínání na suchý zip, který musí mít velkou plochu, aby držel (šíře min. 5cm a pozor, pásek suchého zipu musí být našitý na popruh, nelze použít jako popruh samotný suchý zip!) Na popruh nelze použít koženku (pásky z druhé ruky) ani tenkou kůži, koberec či jekor. Tyto

materiály se rychle trhají. Popruh připevněte šrouby (s širokými podložkami, aby se popruh nevytrhával) a seřízněte pilou vyčnívající konce šroubů (riziko zranění je zde dost velké).

Mezi deskou štítu a paží je velmi vhodné mít polstrování (ideálně cca 5 cm molitanu, v nouzi karimatka). Překryjte ho látkou, ať dobře vypadá.

Výzdoba

Štít můžete ozdobit namalovaným erbem (použijte syntetické barvy nebo Balakryl, ne tempery ani jiné barvy, které rozpouští voda), polepením kůží, fiktivním okováním (stříbrně obarvená kůže či jekor, plech raději ne), puklicí apod.

Pokud jezdíte na různé akce a potřebujete štít různého

vzhledu, lze vřele doporučit vyrobit si na štít snímatelné látkové potahy a střídat vzhled štítu dle potřeby. Potahy musí být z pevné látky (štít je dost namáhán). Střih odpovídá štítu, ale s 15-20 cm na

všechny strany navíc. Po obvodu potahu ušijete tunýlek a ten na vnitřní straně štítu stáhnete šňůrou (obrázek vpravo). Látkové potahy lze pomalovat dle potřeby, můžete na ně přilepit kůži či je vyzdobit efektněji (příklad je v souboru "aztécký kyj a štít"). A na závěr příklad, jak krásně může vypadat hezky namalovaný potah štítu.

